

В. П. Горбатенко

Набоков Володимир Дмитрович

НАБОКОВ Володимир Дмитрович (Набоков Владимир Дмитриевич; 08(20). 07. 1869, Царське Село, нині м. Пушкін С.-Петербур. міськради – 28. 03. 1922, Берлін) – російський правознавець, політичний діяч, публіцист. Батько В. Набокова. Закін. С.-Петербур. університет (1891). В Університеті Галле (Німеччина) проходив підготовку до професор. звання. 1894–99 працював у Держ. канцелярії Держ. ради Рос. імперії; водночас від 1896 викладав у С.-Петербур. училищі правознавства. Співзасн. і один із лідерів партії кадетів, ред. її друк. органу «Вѣстникъ партіи Народной Свободы» (1905–07). Також тривалий час редагував ліберал. г. «Рѣчь». 1906 обраний депутатом 1-ї Держ. думи Рос. імперії. Після її розпуску в тому ж році разом із групою депутатів підписав т. зв. Виборз. відозву із закликком чинити пасив. опір царському режиму, за що ув'язнений на 3 місяці. З поч. 1-ї світової війни мобілізов. до рос. армії. У складі групи журналістів відвідав Лондон і Париж, враження від поїздки виклав у кн. «Из воюющей Англии» (1916). Після Лютн. революції 1917 – управляючий справами Тимчас. уряду (брав участь у підготовці перших законопроектів), у квітні того ж року подав у відставку. Послідовно критикував і виступав проти більшовиків. У листопаді 1917 обраний депутатом Установ. зборів від партії кадетів. У тому ж місяці заарешт. і на декілька днів ув'язнений більшовиками. Після звільнення, остерігаючись подальших переслідувань, виїхав до с-ща Гаспра (нині смт Ялтин. міськради АР Крим). Від листопада 1918 – міністр юстиції Крим. крайового уряду (голова – С. Крим). У квітні 1919 емігрував до Лондона, 1920 – до Берліна, де разом із Й. Гессеном видавав г. «Руль». Загинув під час невдалої спроби замаху монархістів на П. Мілюкова (намагався обеззброїти терориста). Досліджував проблеми історії і теорії права, законотворчості, правосуддя, нар. представництва, конституціоналізму, парт. діяльності. Розглядав парламентаризм як вище

політ. представництво народу, необхідну умову правової державності, що визначає зміст усіх правових відносин, є гарантом законності, забезпечення прав і свобод громадян. Невід'єм. складовою законотвор. діяльності вважав гласну експертизу законопроектів на етапі їхньої підготовки. Автор низки підручників, праць і статей із кримінал. права.

Рекомендована література

1. Владимир Дмитриевич Набоков трагически погиб 28-го марта 1922 года // Рувль. 1922, 30 марта;
2. Чернобель Г. Т. Владимир Дмитриевич Набоков // История рус. правовой мысли: Биографии, док., публикации. Москва, 1998;
3. Российский либерализм: идеи и люди. Москва, 2007.

Бібліографічний опис:

Набоков Володимир Дмитрович / В. П. Горбатенко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-71396>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).